

Utbildningsnämnden

Yttrande över remiss angående riksinternatskolor (U2014/2011/GV)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden antar föreliggande förslag till yttrande.

Sammanfattning

Idag finns tre fristående grund- och gymnasieskolor som har ställning som riksinternatskolor – Sigtunaskolan Humanistiska Läroverket, Lundsberg och Grennaskolan. Antalet utlandssvenska elever som går i skolan i Sverige minskar dock och utgör numera en minoritet av skolornas elever. Det finns inte längre något behov av att riksinternatskolor och regeringen föreslår därför att denna ställning tas bort. Förslaget påverkar inte fristående skolor i övrigt. Riksinternatskolorna föreslås få samma ställning som andra fristående skolor. Reglerna för utbetalning av statsbidrag ses också över och förenklas. Idag kan dessa skolor få ersättningar enligt flera parallella men delvis oliklydande regler om statsbidrag. Förändringarna innebär att dessa skolor kommer att förlora intäkter på motsvarande 12 miljoner kronor per år.

Förändringarna ska tillämpas på utbildning som börjar efter den 1 juli 2015.

Ärendet

Remissen innehåller tre huvudsakliga förslag.

1. Riksinternatskolorna ska få samma ställning som andra fristående skolor och de särskilda bidrag som lämnas för verksamheten vid dessa skolor tas bort.

Idag är dessa skolor fristående skolor med enskilda huvudmän. De särskiljer sig från andra fristående skolor genom att de även får statsbidrag för utlandssvenskar och genom att de erbjuder internatboende.

Utbildningsenheten anser att arbetsgruppen för utredningen har gjort en rimlig bedömning när det gäller behovet av riksinternat för barn till utlandssvenskar och att det finns ett

behov av att se över reglerna. Förslaget till förändring är rimligt med utgångspunkt i den behovsanalys som har gjorts.

2. Statsbidrag för kostnader för utlandssvenska elevers utbildning i grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola ska lämnas enligt ett enhetligt system oavsett vilken skola eleverna väljer. Idag regleras ersättningen av tre förordningar. Det nya systemet ska även gälla statsbidrag till kostnader för IB-utbildning utom i vissa fall. Reglerna ska samlas i en ny förordning om statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers utbildning i Sverige.

Bidrag ska kunna lämnas även om förhållandena har förändrats, dvs. om eleverna inte längre är att betrakta som utlandssvenska ska de ändå kunna få slutföra sin utbildning enligt reglerna.

Kraven blir tydligare vad gäller informationsskyldighet och återbetalning av statsbidrag.

Möjligheten att ta ut avgifter för utbildning vid riksinternatskolor försvinner. I och för sig utnyttjas inte denna möjlighet men regelverket för skolan blir mer enhetligt om den tas bort och skollagens regler om avgifter gäller fullt.

När förutsättningarna för finansieringen förändras kommer reglerna vad gäller elevhemsboende att bli samma för alla. Regeringen upplyser också om att ett arbete pågår med att se över reglerna för internatboende så att det blir tydligt att internat står under Skolinspektionens tillsyn.

Mycket få elever har ansökt om inackorderingstillägg hos CSN för elevhemsboende. När detta avskaffas kommer det att alltså att beröra ett fåtal elever. Övergångsreglerna kommer även att medföra att tid för anpassning för de elever som får inackorderingsbidrag kommer att finnas.

Utbildningsenhetens bedömning

I samband med de här förändringarna är det viktigt att Nacka kommun får information från Skolverket om vilka elever som får statsbidrag. Det förslaget är också tillgodosett i utredningen. I förslaget ingår också en återbetalningsskyldighet för skolorna så att statsbidraget ska vara återbetalningsskyldigt om det har betalats felaktigt eller utbetalats på felaktiga grunder. För att undvika att betala ut både skolpeng och statsbidrag blir det alltså viktigt att kunna stämna av mot Skolverkets uppgifter.

3. Förändringarna ska träda i kraft för utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2015.

Övergångsbestämmelsen innebär att de elever som läser enligt nuvarande ordning får läsa färdigt sin utbildning enligt nuvarande bestämmelser.

Enheten anser att det är bra att övergångsregler utformas för denna förändring. För skolorna medför övergångsreglerna att ersättningen minskar successivt, vilket är viktigt för att kunna anpassa sig till de nya reglerna.

Per Gunnar Rosengren
utbildningsexpert

Bilagor

PM angående remissen om riksinternatskolor

Remissen angående promemorian om riksinternatskolor (U2014/2011/GV)

PM – angående remiss om riksinternatskolor

Läsåret 2012/13 fanns 854 elever inskrivna på riksinternat. Läsåret 2007/08 fanns 1058 elever inskrivna på skolorna av vilka 24 procent var internatelever. Läsåret 2012/13 fanns 854 elever varav 22 procent eller 185 var utlandssvenska elever. Antalet utlandssvenska elever har alltså minskat med 204 över perioden. Med utlandssvensk elev avses en elev vars vårdnadshavare stadigvarande vistas i utlandet och av vilka minst en är svensk medborgare.

Behovet av internatboende torde främst gälla dem som inte permanent bor utomlands och det har blivit vanligare för utlandsstationerade personer att ta med sig barnen utomlands och låta dem gå i skola utomlands. Alltså förutser arbetsgruppen att internatboende kommer fortsätta minska.

Tre huvudsakliga förslag

1. Riksinternatskolorna ska få samma ställning som andra fristående skolor och de särskilda bidrag som lämnas för verksamheten vid dessa skolor tas bort.

Idag är dessa skolor fristående skolor med enskilda huvudmän. De särskiljer sig från andra fristående skolor genom att de även får medel via statsbidrag för utlandssvenskar och genom att de erbjuder internatboende.

2. Statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers utbildning i grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och gymnasiesärskola ska lämnas enligt ett enhetligt system oavsett vilken skola eleverna väljer. Idag regleras ersättningen av tre förordningar. Det nya systemet ska även gälla statsbidrag till kostnader för IB-utbildning utom i vissa fall. Reglerna ska samlas i en ny förordning om statsbidrag till kostnader för utlandssvenska elevers utbildning i Sverige.

Detta innebär:

- Bidrag ska kunna lämnas även om förhållandena har förändrats, dvs. om eleverna inte längre är att betrakta som utlandssvenska ska de ändå kunna få slutföra sin utbildning enligt reglerna.
- Kraven blir tydligare vad gäller informationsskyldighet och återbetalning av statsbidrag.
- Möjligheten att ta ut avgifter för riksinternatskolornas utbildning försvinner. I och för sig utnyttjas inte denna möjlighet men regelverket för skolan blir mer enhetligt om den tas bort.
- När förutsättningarna för finansieringen förändras kommer reglerna vad gäller elevhemsboende att bli samma för alla boende. Regeringen upplyser också om att ett arbete pågår med att se över reglerna för internatboende så att det blir tydligt att internat står under Skolinspektionens tillsyn.

- Mycket få elever har ansökt om inackorderingstillägg hos CSN för elevhemsboende. När detta avskaffas kommer det att alltså att få konsekvenser endast för ett litet fåtal elever. Övergångsreglerna kommer även att medföra att tid för anpassning kommer att finnas.
3. Förändringarna ska träda i kraft för utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2015.

Övergångsbestämmelsen innebär att de elever som läser enligt nuvarande ordning får gå färdigt. De elever som har börjat tidigare får gå färdigt enligt nuvarande bestämmelser.

Förändringar i regelverket

Bestämmelserna angående bidragsregler i skollagen kompletteras vad gäller 10 kap. (grundskola) 11 kap. (särskola), 16 kap. (gymnasieskola) samt 19 kap. (gymnasiesärskola), med skrivningen, ungefär att hemkommunen inte behöver lämna bidrag för varje elev vid skolenheten om eleven är utlandssvensk, dvs. då utgår statsbidrag istället.

I skollagens 29 kap. (övriga bestämmelser om bland annat, folkbokföring och vistelse i Sverige) justeras bestämmelserna på motsvarande sätt som ovan.

Är eleven utlandssvensk utgår ett statsbidrag. De nuvarande förordningarna om statsbidrag upphävs (2011:525) om statsbidrag till riksinternatskolor och ersätts med en ny sammanhållen förordning med namnet förordning om statsbidrag till kostnader för utbildning i Sverige för utlandssvenska elever.

Den nya förordningen innehåller en skyldighet för huvudmän att lämna uppgifter till Statens skolverk om bedömning av statsbidrag (11§). Skolverket får även i uppdrag att underrätta elevernas hemkommuner om att utbetalning av statsbidrag har skett (13§).

Remissen föreslår att förordningen om ersättning för IB (publicerad i SKOLFS 2002:7) i stort sett lämnas orörd. Endast följdändringar görs så att det framgår att riksinternatskolor har avskaffats.

Följdändringar görs även i studiestödsförordningen (2000:655).

Utbildningsenhetens bedömning

Enheten anser att det är välkommet att ändra och sammanfatta reglerna kring statsbidrag för utlandssvenska elever i allt väsentligt i en förordning. KU-enheten delar också den bedömning som arbetsgruppen som berett frågan gör, nämligen att regelverket för riksinternat och utlandssvenska elever är spretigt idag och att det finns oklarheter.

Kultur- och utbildningsenheten anser att det hade varit välkommet att se över reglerna för statsbidrag till internationella skolor, utlandsskolor och Europaskolor, vilket även var

lydelsen i arbetsgruppens direktiv (U2012/3777/SAM). När arbetsgruppen endast har behandlat en del av uppdraget finns risken för att justeringar behöver göras i det regelverk som nu tas fram. De reglerna har även större betydelse för Nacka kommun eftersom det berör långt fler elever. Förhållandevis få elever folkbokförda i Nacka går på riksinternaten – fem elever på Lundsberg och fem på Sigtuna humanistiska. Ingen av dem läser IB-programmet.

Per Gunnar Rosengren
Utbildningsexpert